

Familiekunde Vlaanderen

nieuwsbrief Regio Westkust

23ste jaargang - nr. 2 - driemaandelijks
april - juni 2023

afgiftekantoor 8630 Veurne P309454
verantw. uitgever: Joeri Stekelorum, Houtsaegerlaan 33, 8670-Koksijde

Ondernemingsnr. 808.410.470

met de gewaardeerde steun van

ONZE ACTIVITEITEN (in het Erfgoedhuis Bachten de Kupe)

Zondag 17 september 2023 10u00	Nut van universitaire en andere wetenschappelijke bibliotheken voor streek- en familiegeschiedenis, voordracht door Felix Waldack
Zondag 22 oktober 2023 10u00	3 ^{de} genealogisch aperitief
Zondag 5 november 2023 10u00	Heksen en heksenprocessen, voordracht door prof. dr. Monballyu

**De eerder aangekondigde busreis in september gaat niet door.
We plannen in het voorjaar 2024 een uitstap en horen graag jullie mening
via deze link: <https://forms.gle/KwNEMgrci7ZLYvKz5>**

IN DIT NUMMER:

Het leven van een Wulveringemnaar in de Congolese brousse in 1904	p. 18
Spreken voor FV-Westkust VZW	p. 22
Voorouders en familie van Pedro Facon, telg uit onze Westhoek	p. 24
Interessante websites	p. 36
CERA-project 'Wie waren mijn voorouders'	p. 40

Nieuwsbrief 2023

* De digitale versie van de nieuwsbrief is gratis voor alle geïnteresseerden.

* Leden van FV Westkust die een papieren versie wensen, krijgen dit gratis, maar als de digitale versie volstaat graag een e-mail naar mderudder@gmail.com zodat je niet langer een papieren versie krijgt.

* Niet-leden van FV-Westkust kunnen zich op de papieren versie abonneren door € 10 over te schrijven op rekeningnummer BE37 9796 2228 6428 (FV-Westkust, met als mededeling 'nieuwsbrief 2023').

HET LEVEN VAN EEN WULVERINGEMNAAR IN DE CONGOLESE BROUSSE IN 1904

FREDDY BEUN

Naar aanleiding van de recente discussies welke gevoerd worden op nationaal niveau inzake de verantwoordelijkheid van koning Leopold II en de Belgische staat over het beleid in het toenmalig Belgisch Congo, herinnerde ik mij dat ik een originele brief bezat van een Wulveringemnaar die in 1903 als soldaat naar Congo was getrokken en die in die brief zijn wedervaren aldaar uit de doeken doet.

Het betreft hier Cyrille Peeren, geboren te Wulveringem op 23 november 1881 als zoon van Engelbertus Peeren (°11.11.1832) en Emerence Folley (°15.04.1843)

Het goede moment dus om eens van nabij het leven van een Belgisch onderofficier - als lid van de Congolese Openbare Macht - te voelen en te toetsen aan hetgeen ons hierover werd geleerd!

1. Schetsen we vooraf even het - kortstondig- leven van onze Wulveringemnaar.

Vooraf mogen we gerust stellen dat het opvalt dat deze eenvoudige landbouwerszoon goed opgeleid en ontwikkeld was! Dit komt ten andere duidelijk tot uiting uit de kwestieuze brief waarin hij duidelijk zijn situatie in Belgisch Congo schetst zoals het effectief is, zonder tierlantijntjes. Zelfs laat hij zich verleiden tot een dichterlijke ontboezeming wanneer hij een bepaalde nacht niet goed kan slapen!

Als 18-jarige biedt hij zich dus aan als soldaat bij het 2e Linie-regiment. Na twee maand wordt hij reeds bevorderd tot korporaal (wat bevestigt dat ook de militaire overheid een goed oog had in zijn capaciteiten).

Verder vertrekt hij dan in 1903 als onderofficier bij de Congolese Openbare Macht naar Belgisch Congo, waar hij dan in 1904 reeds tot "chef de poste" wordt bevorderd in Ilé (Opper Congo).

Uit zijn onderstaande brief aan zijn familie kunnen we verschillende conclusies trekken: hij is voor alles een toegewijd soldaat.

Hij voert zijn taken uit zoals die hem werden opgedragen: rubber en ivoor laten verzamelen zodat de toenmalige eigenaar van Belgisch Congo van zijn inkomsten verzekerd is! Ook aanplanten van nieuwe rubberbomen behoort tot zijn taak, alhoewel ook gebouwen en opslagplaatsen moeten opgericht worden.

Ook het toezicht op de lokale bevolking ligt in de lijn zoals die men ons geleerd heeft: de soldaten die onder zijn leiding staan zijn geen Congolezen, maar afkomstig uit omringende Afrikaanse landen.

De lokale bevolking zijn dan de "werklieden". Die werken onder zijn bevel en voeren uit wat hen bevolen wordt. Al worden die bij afwijkend gedrag wel voor de rechtbank gebracht of eventueel "met een paar oorvegen" tot de orde geroepen.

Uit de brief kan men wel afleiden dat er geen specifieke problemen bestaan, noch bij de soldaten, noch bij de Congolezen.

Een tweede conclusie is evenwel ook dat - alhoewel hij zich voordoet als een man met een avontuurlijk leven - hij zeer veel denkt aan zijn geboorteplaats en in het bijzonder aan zijn vrienden op het Zwaantje waar hij woonde voor de aanvang van zijn militaire dienst. Ook de "loktroep" van zijn ouders om terug te keren, doen hem twijfelen.

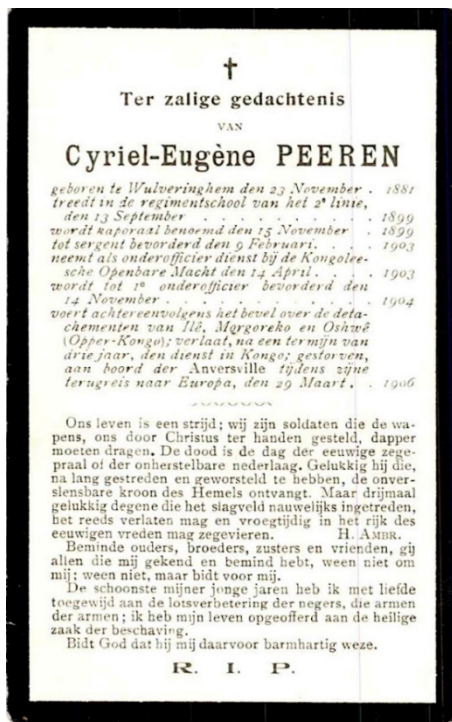
Ook het feit dat hij op de dag na weet dat hij "halfweg zijn term" is, geeft blijk van zijn twijfel, alhoewel hij duidelijk bereid is de voorziene "term" van drie jaar uit te doen.

En dat blijkt dan ook duidelijk uit het verder verloop van zijn verblijf aldaar: hij wordt na Ilé bevelhebber van iets grotere nederzettingen zoals Morgoreko en Oshwé.

Gedachtenisprentje Cyrille Peeren
(verz. Familiekunde Westkust)

Achterzijde van het gedachtenisprentje (verz. Familiekunde Westkust)

Eindelijk kan hij in 1906 - na drie jaar dienst in de Congo, dus bij het einde van zijn "term" - terugkeren naar België.

Deze reis, aan boord van de Anversville, verloopt echter dramatisch: hij overlijdt op zee op 29 maart 1906 ergens tussen Sierra Leone van Tenerife tijdens de overtocht van Boma naar Antwerpen. Naast hem overleden nog twee andere medepassagiers.

Zoals het toen gebruikelijk was werden de afvaarten en thuiskomsten in Antwerpen vermeld in de plaatselijke dagbladen. Zo lezen we enerzijds dat hij geregeld in het "Fondsblad" berichtte over het leven van blank en zwart in de Congo met zijn "Brieven uit Congo" en dat hij anderzijds in één dag zou overleden zijn na een koortsaanval. Wij denken uiteraard dat hij bezweken is aan malaria.

Het resultaat van dat alles: hij werd toe vertrouwd aan de golven "avec le triste cérémonial d'usage"! en ziet zijn geliefd Wulveringem en Zwaantje nooit meer terug!

2. De brief van Cyrille Peeren (*letterlijk overgeschreven met taalfouten*)

Ilé, den 7 September 1904

Camille en Louise,

Ik ben altijd voort gezond en tevreden met mijn lot. Ik hoop dat gij beiden als ook tante Mathilde het goed stellen. Al de Zwaantjenaars zijn ook gezond hoop ik: ik denk dikwijls op onze uitgestrekte familie en op de kermessen mijner kinderjaren. Ik ben op Ilé alleen sedert Nieuwjaar: het is dus meer dan acht maand dat ik geen witten meer gezien heb. Ik ben zodanig van die zwarte gewoon dat ik tusschen hun en de Europeanen geen verschil meer onderscheid.

Mijne soldaten zijn mij zeer toegenegen: het zijn meestal mannen van Sierra Leone, Côte d'Or, Ebele, Tanganika en Egypte.

Mijn werkvolk doet ook goed hun best. Het zijn al mannen van de volksstam Kundu (lees Koundou) die verdeelt is in vele kleinere stammen zoals Bélo, Beriankamba en Kéné-Kéné.

De handel die ik drijf met de inboorlingen der verscheidene volksstammen bestaat in caoutchou en ivoor. Maandelijks koop ik zo voor ongeveer tien tot vijftien duizend frank caoutchou. Op een maand tijd ben ik minstens twintig dagen op verkenning van het ene dorp naar het andere. Laatst heb ik drie indigènes op heeterdaad betrapt bezig met een kind op te eten. Ik heb ze voor het tribunaal in Leopoldville gebracht: waarschijnlijk zullen zij ter dood veroordeeld worden.

Mijn maïs is niet goed gelukt, maar ik heb wel veel chance gehad met mijn rijst, pataten, arachieden en suikerriet. Sedert Nieuwjaar heb ik twintig duizend caoutchou bomen geplant en ik denk er nog zoveel te planten voor Nieuwjaar.

In uw brief van 9 December vraagt gij mij of er hier middel is om geld te verdienen. Ja, veel geld, maar alles is voor de Staat. Alles wat ik hier verdien is mijn appointement (1500 fr s' jaars). Ik denk in 't kort 1800 fr s'jaars te krijgen. Dat geld kan ik slechts op 't eind van mijn term trekken, zodat ik op mijn terugkomst in België van 5000 tot 7000 franken zou kunnen trekken. (van 5 tot 6 fr. daags).

Wat ik zal doen als ik in Vlaanderen terugkeer? Dat weet ik nog niet. Eene plaats in het Gouvernement is te triestig voor iemand die zoo een avontuurlijk leven gehad heeft als wij Congolezen! Al wat mij zal te doen staan, denk ik zal zijn naar Congo terugkeren! Als ik in België zal blijven zal het zijn voor vader en moeder, want als zij schrijven zeggen zij mij: "Nog zoveel maanden en zoo veel dagen, zien wij u terug en wij houden u om niet meer los te laten"

Heden 7 September is het vijf jaar en zeven dagen dat ik soldaat ben en 16 maanden dat ik in de Congo zijn en bijgevolg den helft van mijn term gedaan hebben. De tijd vliegt hier waarschijnlijk nog rapper dan in Europa!

Lusthuizen zoals herbergen en speelhuizen zijn hier niet (tenminste niet in de Hooge-Congo). Het enig genot dat men heeft is voorspoed te zien in den handel, zijn vruchten bewonderen, vooruitgang te zien in 't werk (want ik bouw ook huizen en magazijnen.) De jacht op wilde dieren is vermakelijk maar vermoeiend.

Nevens den post Ilé bestaat ook nog een inlandsch dorp die den zelfden naam draagt en ongeveer vijfhonderd inwoners telt. Dit dorp ligt in een met bosschen beplante valley. De weg die er naar toe leid, is door een aantal afgekapte bomen versperd, alles met groen overgroeid. Verscheidene nevens elkaar geplante rijen banaanbomen vormen er rond de groep hutten een soort van verschaning die den inwoner van lanssen en pijlen, doch geenszins van geweschoten vrijwaart. Midden in het dorp, waar de hutten van den Chef een soort van cirkel vormen, verzamelen zich de bijzonderste mannen van het dorp, om raad te houden, als de omstandigheden het vereisen. Een soort van holle boom(tam-tam) word er gebruikt voor den telefoondienst.

Terwijl ik deze woorden schrijf, is het buiten een hondenweer. De bomen van het naastgelegen woud, door den wind heen en weer geslagen, maken helsch gerucht, het lange gras of beter riet valt al krakende, de regen valt in stortvloed op den grond. Het is waarlijk niet plezierig. Voegt daar nog de duisternis bij en het weinig geruststellend geluid der wilde dieren ! Ik ga slapen en morgen mijn brief voortzetten. Goede avond Camille, Louise en tante Mathilde.

8 september 1904

Het heeft geheel den nacht geregend. De beken zijn in waterpoelen en de weiden in moerassen veranderd. De hemel is grijs ende felle wind drijft dikke wolken voort: kortom een weer zoals in Europa. Het spoor van talrijke dieren is op de grond zichtbaar: luipaarden, olifanten en buffels. Een vlucht van omstreeks tweehonderd witte reigers zwerft eenige ogenblikken boven mij, trekt voorbij en verdwijnt.

9 september

Het weer verbeterd, de hemel klaart op.

10 september

Ik kan niet slapen in de nacht van den 9 tot 10n September.

Rond 1 uur 's nachts sta ik op om mij in de koelte van buiten wat te verfrischen. Afrikaansche nacht, kalm en koud, bijna een onzer wintersche nachten, maar nog klaarder. De maan, hoog aan den hemel verlicht het landschap als bij klaren dage. Een dikke mist drijft boven de bosschen. Een doodelijke stilte heerscht in de omstreken. Slechts van tijd tot tijd is die stilte onderbroken door den vleugelslag van een roofvogel of het gehuil van een wild dier. Ik verwacht den morgen in mijn leunstoel. Alles word stil buiten, zelfs de dieren door de opkomende zon in de bosschen verdreven.

5 ½ uren

Ik ga mijn volk aan het werk zetten en straks mijn brief voort zetten.

10 uren in de voormiddag

Oef! 't Is warm vandaag. De zwarte zelf lijden van de hitte. Mijn kok vind niet beter dan op mijn eettafel te slapen terwijl de pataten op het vuur staan zonder water en dat een kieken aan 't koken is met al de pluimen nog aan het lijf. Een paar oorvegen en hij is wakker.

Gij hebt mij ook gevraagd eenige regels te schrijven in de Congoleesche taal en er de vertaling bij te voegen.

(Hierna volgt een korte tekst in het Congolees - Swahili ?)

De Nederlandse vertaling staat er naast en luidt als volgt:

Doe wel de complementen aan al mijne oude kennissen en zeg hun: nog twintig maanden en ik kom hen allen de hand drukken. Hoe is het met Cyrille Bordier ? Ik wens een frisch lief voor al de jonkheden van Wulveringem-Zwaantje)

(hierna herneemt de tekst van de brief)

Is de oogst gelukt dees jaar ? Gij hebt zeker een drogen zomer gehad ? Heeft men zich goed amuzeert op de kermessen der streek ? Wat de stemming betreft, ik trek mij weinig van aan. Woelingen en vechtpartijen in de Kamer kunnen mij niet schelen. Socialist, liberalen of katholiek, een ieder werkt voor zijn zaken, de werkman is het slachtoffer der kopstukken.

Let wel op mijn adres. Vergeet niet de complimenten te doen aan alle vrienden en kennissen, maar bijzonderlijk aan tante Mathilde, Florimond en Edward Durieu, meter Celina [zijn zuster én doopmeter Celina Peeren °1868] en Henri als ook aan Camieltje Zwertvaeger en Berten Wildemeersch.

Een handdruk uit de verte van uwen toegenegen kozijn.

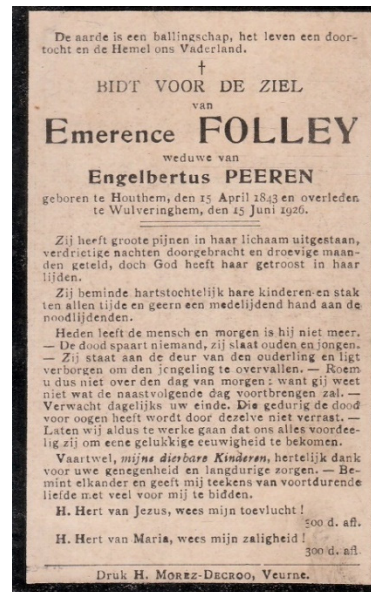
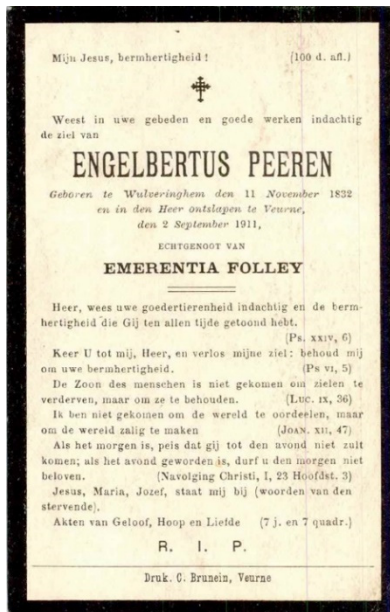
Get. Cyrille Peeren

(onder de handtekening staat nog vermeld: “de complimenten aan Camiel Bruynoghe en Lucie alsook aan Remy en Irma te Duinkerke”) [Lucie Wydoort gehuwd met Camiel Bruynoghe; Remi zijn broer, gehuwd met Irma Deboyser, alle wonende in Duinkerke nvdr]

Adres: Cyrille Peeren / Sous-officier, chef de Poste à Ilé / Secteur de Longo-Lokoana / Lac Leopold II / Haut Congo

3. Genealogische opzoekingen rond de persoon van Cyrille Peeren

Voorzitter Joeri Stekelorum deed enkele bijkomende opzoekingen rond de ouders van Cyrille met volgend resultaat:

(bron Familiekunde Westkust)

Blijft nog de vraag: wie zijn “tante Mathilde” en “kozijn Camille en Louise” aan wie de brief van Cyrille gericht was? Ook deze prangende vraag heeft onze voorzitter opgelost, na veel te hebben nagedacht! (zoals hij zelf schrijft!)

Het gaat hier over een zuster van moeder Emerence Folley, Mathilde dus, (Wulveringem 1840-Koksijde 1930).

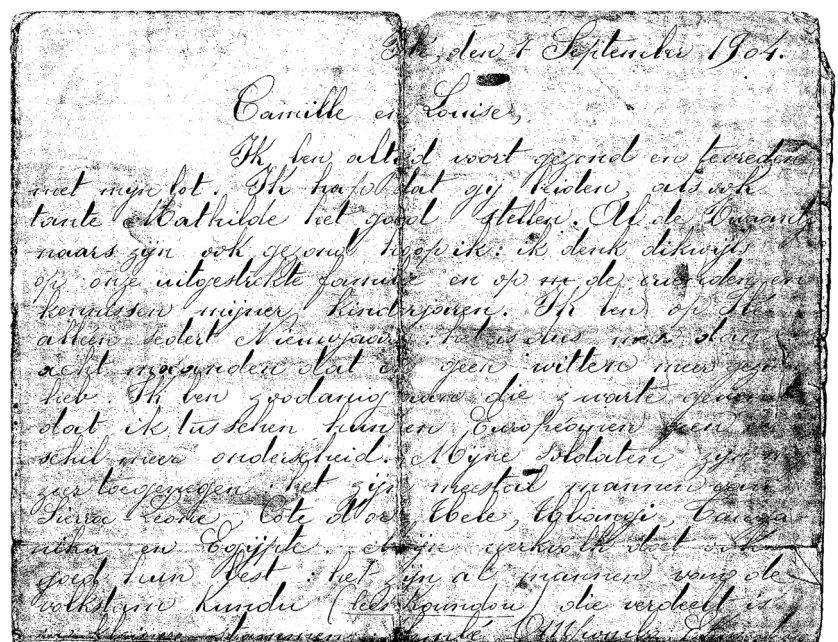
Uit zijn opzoekingen bleek dat Mathilde tweemaal trouwde, maar haar man overleed telkens kort na hun huwelijk.

Uit dat eerste huwelijk met Désiré Amand SUBER (1830-1865) kreeg ze o.a. een zoon met de officiële naam “Henricus Camille” maar gekend onder de roepnaam “Camille”!

Deze Camille trouwde met Maria Ludovica Durieu, maar gekend als “Louise”!

Dit echtpaar, bakkers op het Zwaantje, verliet na de oorlog (1920) Wulveringem om zich te vestigen te Koksijde in de Zeelaan 29, dus bij Karel Loppens die woonde in de Zeelaan 33.

Als verrassende conclusie kunnen we uit dit alles afleiden dat deze Mathilde Folley de betovergrootmoeder is van Henri Suber, echtgenoot van het Koksijdse gemeenteraadslid Greta Delie!

SPREKEN VOOR FV-WESTKUST VZW

ANN DRIESSEN

Voor het eerst mocht ik spreken voor een afdeling van Familiekunde Vlaanderen en dat werd een heel bijzondere ervaring met zeer aangename én bijzondere verrassingen! Wat heb ik genoten... en ik geniet nog na.

Waargebeurde verhalen vertellen, doe ik echt graag. Dat komt door mijn journalistiek verleden. Ik schrijf liever dan ik spreek. Spreken voor een groep, het blijft een opgave. Ik doe het, met de nodige stress. Maar ik moet het doen als ik wil dat mensen mijn boeken leren kennen. De afdeling Westkust van Familiekunde nodigde me uit om over 'De schat van Merkem' te spreken in het Erfgoedhuis Bachten de Kupe, het oud gemeentehuis van Oostduinkerke. Dat was de allereerste keer dat ik voor die cultureel-erfgoedorganisatie mocht 'optreden'. Mijn voordracht - na een week uren voorbereiden én zenuwen - werd onverwacht heel bijzonder... en een succes.

MEEVALLERS

Waarom? Ik kreeg van een onbekende man uit Poperinge, Emiel Desmyter (familie van Flavie uit 'De schat van Merkem') een bijzonder geschenk: de grafrede die Karel Balduck (hoofdpersonage van DSVM) uitsprak bij de dood van zijn geliefde schoonbroer. Ik kreeg er begot tranen van in de ogen, zo verrast en gepakt was ik. Dat handgeschreven document moet ik nu gaan omzetten in Word. Ik ben benieuwd of ik weer iets nieuws te weten kom.

De tweede reden van mijn ontroering?

De aanwezigheid én hartelijkheid van verschillende afstammelingen van Karel en Flavie uit Veurne en omgeving! Lieve B. én Lieve P. (mijn schoonmoeder), allebei weduwen van kleinzonen van Karel, hun zonen (Chris en Klaas) en dochters (Bie en Gudrun), achterkleinkinderen van Karel. En zelfs een achter achterkleinzoon, Briek Balduck! Die waren, mag ik eerlijk bekennen, net als andere aanwezigen enthousiast na afloop. Dat deed deugd.

De derde meevaller?

Ik kon de beruchte kist waarin Karel al zijn waardevolle voorwerpen en documenten stak, tonen en vastnemen, dankzij Lieve Berquin. Zij is de weduwe van Karels kleinzoon Wim Balduck uit Veurne en bewaart de kist al jaren.

Vierde mazzeltje?

Ik kreeg van de organisator tips én zuurvrij papier om het originele dagboek, dat in mijn bezit is te beschermen.

Vijfde geluk?

Meer dan 55 aanwezigen... er moesten zelfs stoelen worden bijgezet! Maar voor de gastvrije organisatoren was dat geen enkel probleem.

Zesde meevaller?

De aanwezigheid van vrienden-kennissen, o.m. Bie M, Frank L, Kathleen B, Lieve L. Kathleen, die straffe madame, was net terug uit Australië; ze kocht niet minder dan 3 boeken! En ik kreeg van de organisator, via voorzitter Joeri Stekelorum, het dikke boek “‘t Zit in de familie” cadeau.

En dan?

Daarmee was de kous nog niet af.

Een dag na de voordracht bezorgde me Françoise Monserez, bestuurslid van Familiekunde, een reeks leuke foto's. En Caroline Beele, archivaris van Koksijde, mailde me met echt bruikbare en nuttige tips én een aanbod om dat meer dan 100-jarige handgeschreven dagboek met foto's en tekeningen beter voor de toekomst te bewaren.

Zoveel inzet en betrokkenheid had ik echt niet verwacht! Dank aan allen die er waren en die een bijzondere bijdrage leverden! Ik zal deze voordracht in Koksijde niet snel vergeten...

Ps. Deze voordracht was mogelijk dankzij de steun van Literatuur Vlaanderen.

#boekenvanann #waargebeurdeverhalen #literatuurvlaanderen #auteurslezing #deschatvanmerkem #oostduinkerke #erfgoed #koksijde #familiekunde #histories #wol #inlandersfield

Voorouders en familie van Pedro Facon, telg uit onze Westhoek

WERNER GOUSSEY

Foto : De Krant van West-Vlaanderen

Vader is geboren te Poperinge Grootvader en overgrootvader zijn geboren te Beveren-IJzer

Bij zijn verschijning op TV, ter gelegenheid van zijn aanstelling als coronacommissaris en het horen van zijn naam kwamen bij mij eens te meer de “Paul Jambers-vragen” naar boven: Wie is hij? Wat doet hij? Vanwaar komt hij?

Onderstaande gegevens waren via Google op meerdere pagina's beschikbaar:

Hij is geboren in 1981 in Kortrijk en is samenwonend in Beersel

- Master politieke wetenschappen (KU Leuven)
- Onderzoeker Instituut voor de Overheid (KU Leuven)
- Adviseur strategie en organisatie Rijksinstituut voor ziekte-en invaliditeitsverzekering (RIZIV) 2005-2013
- Kabinetschef gezondheidszorg minister Maggie De Block (Open VLD) 2013-2017
- Directeur-generaal gezondheidszorg bij de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid sinds 2017
- Aanstelling op 9-10-2020 als coronacommissaris.

Pedro (° Kortrijk 3-02-1981) groeide op in Rollegem en in Bellegem, ten zuiden van Kortrijk.

Een zekere Allard Facon, stichtte in 1874 een brouwerij in Bellegem. Mogelijks was Pedro er een afstammeling van. Deze tak Facon is afkomstig uit Linselles (Fr), een 5-tal kilometers ten zuiden van Wervik.

Verder zoeken leverde een interessant artikel op, waarin Pedro Facon werd geïnterviewd door Bert Voet. Hieronder een uittreksel van het bewuste artikel, verschenen in “De Tijd” van 5 juni 2021.

Mijn grootvader uit de Westhoek genoot alleen middelbaar onderwijs, maar klom op bij Financiën. Mijn aandacht voor de rol van de overheid komt van hem, net als mijn liefde voor muziek: hij speelde banjo. Mijn ouders waren daar minder mee bezig, maar deden alles om me de juiste waarden en hulpmiddelen mee te geven. We waren een echt West-Vlaams gezin, in het midden van het midden: vader regent op een middelbare school, moeder arbeidster bij Barco. Het devies: hard werken, geen complimenten hebben en doorzetten.

“Zijn CV en zijn aandacht voor de rol van de overheid” schijnen een sollicitatie te zijn of de springplank te worden voor een politieke carrière. Mocht dat zo zijn, we wensen hem nu reeds alle succes toe.

Deze keer zaten we op het juiste spoor.

Carlos Depaemelaere postte op 28-05-2017 het volgende bericht op Facebook:

“Droevig nieuws: oud-collega/leraar José Facon is vorige dinsdag overleden. Veel te jong. José was leraar Nederlands/Engels en is de papa van oud-leerlingen Manolito en Pedro”.

José Facon is geboren te Poperinge op 16-10-1949, als zoon van Daniël en Maria Lebbe en was gehuwd met Karien Vanhaverbeke. Hij was leraar aan het Don Bosco college te Kortrijk. Hij overleed op 23-05-2017.

Gezien de Privacy-wetgeving vallen we terug op niet-officiële bronnen en wordt opzoekingswerk bemoeilijkt.

“Historische kranten” zijn onmiskenbaar een hulpmiddel bij allerlei opzoekingen. Ook nu weer.

**Maria. Beveren-IJzer. — Facon José,
z. v. Daniel en Lebbe Maria, Ieper. —**

Facon José - ° 16-10-1949 - Het Wekelijks Nieuws 22-10-1949

Daniel Facon is geboren te Beveren-IJzer op 1-09-1920, als zoon van Jérôme en Juliana Vandermeersch.

Bisschoppelijk College Poperinge (6de middelbaar) - 1934 - nr 6 = Daniël Facon - nr 16 = Marcel Rosseel. Beiden uit Beveren-IJzer. Foto “westhoekverbeeldt”.

Daniel was leerling in het lager onderwijs bij meester J. Catteu te Beveren-IJzer, waarna hij het secundair onderwijs volgde in het Bisschoppelijk College te Poperinge.

Nieuwe Humaniora.

6° KLAS (27 leerlingen): 1. Saesen Henri, St Janter-Biezen; 2. Cambie Henri, Pop.; 3. Descamps Jan, Kimmel.

5° KLAS (11 leerlingen): 1. Facon Daniël, Beveren-aan-IJzer.

Facon Daniël - 2-08-1936 - De Poperinghenaar

Nieuwe Humaniora.

6° KLAS (38 leerlingen): 1. Florequin Robert, Poperinge; 2. Bortier André, Oostvleteren; 3. Beun Gerard, Poperinge.

5° KLAS (13 leerlingen): (1. Vandamme Robert, Proven, met 75 %).

4° KLAS (5 leerlingen): 1. Facon Daniël, Beveren-aan-IJzer.

Facon Daniël - 1-08-1937 - De Poperinghenaar

Na het zien van deze schooluitslagen, moeten we concluderen dat Daniël Facon een schitterend student was.

Ook vinden we volgende aankondigingen in de pers:

— Veloplatten. — Van zodra er veloplatten zijn voor 1940 kan men deze bevragen bij Daniel Facon, herberg "De Tramstatie", elken zondag tot 4 uur en in de week vanaf 5 uur 's avonds. Dit om niet te moeten naar Rousbrugge gaan.

Facon Daniël - 14-01-1940 - De Halle

BEVEREN-IJZER

FIETSPLATEN. — Vanaf heden zijn fietsplaten te bekomen bij FACON DANIEL, Tramstatie. — Pasmunt medebrengeu a.u.b.

Facon Daniël - 16-01-1943 - De Poperinghenaar

Daniel huwt met Maria Lebbe, die geboren werd te West-Vleteren op 10-02-1925.

In "Het Wekelijks Nieuws" van 14-01-1950, lezen we dat Daniel Facon, ontvanger van de Kapitaalsbelasting te Poperinge (FOD Financiën), woonachtig te Ieper, met 72% slaagde in een vergelijkend examen voor de overgang naar de eerste categorie van het Rijkspersoneel.

**EXAMEN BIJ HET BESTUUR DER
REGISTRATIE EN DOMEINEN**

**Oud-Poperingenaars behalen
flinke uitslagen**

Bij het Hoofdbestuur voor Registratie en Domeinen te Brussel werd onlangs een vergelijkend examen gehouden, voor overgang naar de eerste categorie van het Rijkspersoneel. Er waren 76 kandidaten, waaronder drie gewezen stadsgenoten, dit voor 65 plaatsen. Uiteindelijk slaagden slechts 57 kandidaten, daar een minimum werd vereist van 60% der punten.

Het is ons een bijzonder genoegen te kunnen melden dat de drie mannen van Poperinge er zich flink hebben onderscheiden en glansrijk in hun examen slaagden. Door hen werden volgende uitslagen behaald:

1. Hr Roger D'Amour, geboren Poperingenaar, thans surnumerair op het Hoofdbestuur der Registratie en Domeinen, en woonachtig te St Gilles-Brussel, behaalde de derde plaats met 81% der punten;

2. Hr Facon Daniël, afkomstig van Beveren-IJzer, thans onderwijzer der Kapitaalsbelasting te Poperinge, woonachtig te Ieper, maar in feite door zijn huidig ambt ook Poperingenaar, behaalde de 11^e plaats met 72% der punten;

Het Wekelijks Nieuws van 14-01-1950

– *Daniel Facon x Maria Lebbe – xx-xx-194x
Historische kranten.*

Na verloop van tijd klom hij zelfs op tot Directeur FOD Financiën.

De laatste jaren van zijn loopbaan was hij ook Hypotheekbewaarder.

Daniel en zijn echtgenote Maria overleden beiden te Kortrijk. Hij op 7-06-2005 en zij op 19-07-2019.

Hieronimus Cijrillus Cornelius (*Jérôme*) **Facon**, geboren te Beveren-IJzer op 12-05-1878, huwt te Oostvleteren op 9-11-1905 met Zoë Eugenie Cornelia **Crabbe**, geboren te Ieper 1-07-1877. Ze gaan wonen op de "Plaats nr 33" te Beveren-IJzer, waar Jérôme zich vestigt als kleermaker en er tevens de herberg "IN DE TRAMSTATIE" opent. Zoë is nu herbergierster.

De tramlijnsectie Roesbrugge-Veurne werd officieel in dienst gesteld op 1-07-1906. De uitbating eindigde in 1949 en de lijn werd opgebroken in 1952. De tramdienst werd vervangen door de buslijn 744, die op haar beurt, rond de eeuwwisseling, werd gewijzigd in een belbusdienst.

Het uithangbord verwijst naar de vroegere halte "Beveren statie".

In het register der "Overschrijvingen" van 1906, akte nr 4, vinden we een "Dodgeboorte" Facon (dus zonder voornaam), een kind van het vrouwelijk geslacht. Maar op de gedachtenis "Kinderen te Beveren a/Yzer, "In de Heer ontslapen beneden de Eerste Communie, sedert den 18 sept 1906 tot 8 sept 1907", staat er onder Oktober 1906 : Joseph Facon, z.v. Jérôme en Zoë Crabbe. Zeer "eigenaardig".

Op 26-05-1909 wordt Mariette Maria Cornelia Facon geboren, die op 16-01-1951 huwt met Maurice Callens.

Zoë overlijdt te Beveren-IJzer op 21-10-1918. Ze is slechts 41 jaar oud.

Jérôme hertrouwt met Juliana Cornelia (Julie) **Vandermeersch**, geboren te Reninge op 28-02-1878.

Na WO-1 is Jérôme ook fotograaf/uitgever van een reeks postkaarten over Beveren-IJzer. Uitgever Doise van Westvleteren gebruikt zelfs zijn clichés.

Op de foto hieronder, in de linkerhoek van het venster links van de deur, juist boven de rug van het paard zijn een 6-tal postkaarten zichtbaar. Rechts van de deur is er een reclamebord aangebracht met de tekst "HIER KOOPT MEN TABAC". Op het venster achter de koetsier zijn de letters "AC" van het woord "TABAC" nog zichtbaar.

Beiden overlijden te Beveren-IJzer, Jérôme op 20-08-1940 en Julie op 1-06-1963.

IN DE TRAMSTATIE – Koetsier is Leon Develter. Foto "Westhoek verbeeldt"

Facon Jérôme (internet) Crabbe Zoë (internet) Facon Henri (internet) Lips Leonia (internet)

Jesus, Maria, Jozef - Verlicht ons, helpt ons, redt ons. Amen.
300 d. afl.

† **BARMHARTIGE JESUS,**
SCHENK DE EEUWIGE RUST AAN DE ZIEL
van uw dienaar

Jérôme FACON

Echtgenoot van **Julie VANDERMEERSCH**
Weduwnaar van **Zoë CRABBE**

geboren te Beveren aan Yzer den 12 Mei 1878, en er godvruchtig overleden den 20 Augustus 1940, versterkt door de H.H. Sacramenten der Stervenden.

Hij was lid van den Bond van het H. Hart, en van de broederschappen van het H. Hart en van de H. Barbara.

Ellendige maanden heb ik gehad en droevige nachten geteld. De pijnen des doods hebben mij omringd. Waarom is mijn pijn langdurig geweest? — Omdat Gij, o Heer, in al uw Wijsheid en Goedheid zoo volgens uw heiligen en aanbiddelijken Wil gehandeld hebt. — Aan ons is het niet uw Goddelijke inzichten te doorgonden, maar zeker weten wij toch dat het lijden door Jesus Lijden geheiligd, de ziel zuivert, onthecht van het aardse en vergankelijke, ons doet aan dien Kristus, gelijken, wiens geheel leven niets was dan kruis en martelaarschap, ons doet deelachtig zijn aan de verdiensten van Zijn dood en ons het Eeuwige Geluk bekomt. Het is het onfaalbaar woord van Kristus: "Die Mij volgen wil, neme zijn kruis op..."

In het H. Hart van Jesus, en in de goede Moeder Maria heeft hij al zijn betrouwen gesteld, en daardoor heeft hij het groot geluk genoten enkele oogenblikken voor zijn dood nog zich te mogen zuiveren en sterken door Jesus genademiddelen en zoo met zijn volle verstand, in geheele overgave, zijn ziel zijn Schepper te mogen terug schenken.

Zalig de dooden die in den Heer sterven.
BEMINDE ECHTGENOOTE, U kan ik niet genoeg dank zeggen om uw dag en nacht bezorgd zijn; God loone U. Vaarwel!

GELIEFDE KINDEREN, komt, dat Vader U zegene bij zijn afsterven, en dat die zegen, door God bekrachtigd, uw gelukkig maken in tijd en eeuwigheid. Blijft eendrachtig, zorgt voor Moeder, en vergeet mij geen enkelen dag in uw gebeden.

Akten van Geloof, Hoop en Liefde. 7 j.

Drukk. Geo Candaele Beveren aan Yzer.

Collectie Dirk Claerhout

Hert van Jesus in doodstrijd, heb medelijden met de stervenden. i. m. 300 d. afl.

† **BID VOOR DE ZIEL**

VAN

ZOE EUGENIE CRABBE

ECHTGENOOTE VAN

HIEROMYNNUS FACON

geboren te Yper den 2 Juli 1877 en godvruchtig overleden den 21 van O. L. V. Rozekransmaand na ontvangen te hebben de H. Gerechten. 71348

Het hert van haren man verliet zich op haar, en gelijk hun hert vereenigd was in dezelfde eendrachtige genegenheid, zoo vereenigden zij hunne krachten om de lasten van het leven, het werk en de-zaken en de tegenheden en alle beproevingen te deelen.

Het geluk dezer aarde is voorbijgaande en met bitterheid vermengd, opdat wij ons niet levreden zouden houden met de vluchtende voldoeningen van dezen zomerdag, maar ernstiger onze gedachten zouden zetten op de eeuwige toekomst, vlijtiger onze voornemens en betrachtungen zouden op het altijd durende en volkomen geluk.

Dierbare Edtgenoot, bedroef u niet lijk dezen die geene hoop hebben, die niet inzien dat God ons bezoekt in goedheid, om ons te helpen ons te vermauen van bovenal nu te zorgen voor 't gone noodigst en altevoroedeiligst, zal zijn op ons sterfbed. Leer ons lief kind de krachtige goede gewenten aannemen waarover men zich zoo verblijdt en gelukkig acht in den eenzamen nacht der dood. Bidt voor mij.

Barmhertige Heer Jesus, geef haar de eeuwige rust. i. m. 300 d. afl.

Jesus, Maria, Joseph. i. m. 7 J. en 7 x 40 d.

Drukkerij, ALEXIS DE CARNE, Stavele.

Collectie Dirk Claerhout

†
Gedenk in uw gebeden
de ziel van
MEVROUW

Juliana-Cornelia
Vandermeersch

weduwe van Heer
Jerôme Facon

geboren te Reninge op 28 februari 1878
en haastig overleden te Beveren-IJzer op
1 juni 1963, bediend van het H. Oliesel.
Zij was lid van de Broederschappen
van het H. Hart en de H. Barbara.

Een godvruchtige vrouw, die de Heer trouw diende en, nauwgezet van geweten, al zijn geboden vervulde is onverwacht maar niet onvoorbered gestorven.

Zolang zij kon, ging zij gaarne en veel naar de kerk, stelde een groot vertrouwen in het gebed, hield veel van haar pater-noster en de laatste jaren was het voor haar een vreugde en een feest telkenmale Onze Lieve Heer haar werd gedragen.

Beste Kinderen, uw moeder verlaat u. Gij weet hoe vader en ik voor u hebben gewerkt en geslaafd, hoe wij samen de kruisjes en de moei ijkheden van het leven hebben gedragen.

Vergeet ons niet. Leeft godvruchtig.
Blijft gehecht aan de Kerk.

Leert ook uw kinderen, mijn lieve Klein-kinderen, godvruchtig te leven, want alleen een godvruchtig leven maakt gelukkig hier op aarde en verzekert u de hemel, waar wij dan eenmaal samen weer bijeen zullen zijn, voor eeuwig.

Onze Lieve Vrouw van Lourdes, die in mijn leven altijd mijn toevlucht is geweest en die ik menig keer in het genadeoord van Oostakker heb vereerd, spreek nu voor mij ten beste.

†

Heer en Mevrouw
Daniël Facon-Lebbe en kinders,

Heer en Mevrouw
Maurice Callens-Facon en zoon,
haar kinders en kleinkinders;

De familiën Vandermeersch, Vandromme,
Facon en Lips,

danken U voor de gebeden
en blijken van deelneming.

Druk. R. Van Acker

vpa-Poperinge

Verpakking, mogelijks doos – Collectie onbekend.

Links verlaten reizigers de herberg van Jérôme Facon, rechts komen anderen uit de "wachtzaal". Ze zullen de stoomtram nemen richting Poperinge. Collectie Werner Gousse.

BLIJDE GEDACHTENIS
DER
PLECHTIGE COMMUNIE

van
MARIETTE FACON

gedaan den 13 Maart 1921
in de Parochiale Kerk te Beveren-Yzer.

DE schoone dag zoo lang verwacht
God lof, is aangekomen!
Van mij nu Jesus goed en zacht
Heeft gansch bezit genomen.

ACH geef mij steeds, o lieven Heer,
Bevreesd te zijn van zonde,
En dat mijn hert van langsom meer
U minne t' allen stonde!

GEEF aan mijn Ouders, Jesus zoet,
Uw rijksten troost en zegen,
En dat uw hand zoo mild en goed
Ze steune op al hun' wegen.

HAN mijne goede vrienden al
Schenk wat kan zalig maken,
En dat wij na dit tranendal
Den Hemel bin' geraken.

Druk Danneels-Taillieu, Poperinghe.

Blijde Herinnering
aan de
Plechtige Ere-Communie

van
DANIËL FACON

gedaan
in de parochiale kerk van Beveren-Yzer
den 13 Maart 1932.

*****

Ik ben op weg... Waarheen? Waarheen?
de wereld in... beneën!
den Hemel op... daarhoog!
Daarhoog... houd ik in 't oog.

De wereld in... alhier, aldaar,
binst vijftig, zestig, honderd jaar,
zoo God het wil... en Hij ook zal
den weg mij wijzen overal.

Den Hemel op... 't Geluk voorwaar,
na 't leven hier, is toch maar daâr
ik wil daar zijn... ik moet.. ik zal,
bij God eens en ons huisgetal.

God helpe ons al en helpe mij,
om door de wereld braaf en blij,
in deugd en vreugd, op d'hemelbaan,
als Gods kind altijd voort te gaan.

DANIËL

God zal voor dit en 't ander leven
in "de H. Communie", U alles geven:
hier: steun in strijd... en zegepraal!
daâr: eeuwig loon in d'Hemelzaal.

Drukk. Danneels-Taillieu, Poperinghe.

Jérôme Facon met echtgenote Zoë Crabbe en hun dochtertje Mariette (ca 1913).

*Het kleine meisje is hoogstwaarschijnlijk Mariette Facon, naast haar moeder Zoë Crabbe.
Foto (ca 1913) bekomen van Eric Callens, zoon van Mariette Facon.*

Julie Vandermeersch (foto Eric Callens)

Stamreeks

Jérôme is de zoon van:

Facon Henricus Augustus Franciscus x Lips Leonia Virginia

Vlaskoopman/herbergier

° Leisele	6-01-1846	° Beveren-IJzer	2-03-1854
† Beveren-IJzer	3-10-1922	† Beveren-IJzer	16-07-1922
x Beveren-IJzer 25-07-1877			

Henricus Augustus Franciscus is de zoon van:

Facon Theodorus Franciscus x Dommicent Dymphna Carolina Regina

Dagwerkman

° Leisele	27-02-1825	° Oostvleteren	9-11-1821
† Zelzate	14-11-1907	† Beveren-IJzer	12-04-1899
x Leisele 5-02-1846			

Theodorus Franciscus is de zoon van:

Facon Engelbertus Jacobus x Wouters Rosalia Constantia

Werkman

° Beveren-IJzer	4-03-1794	° Houtem (V)	15-03-1789
† Leisele	1-05-1861	† Leisele	16-09-1869
x Hondschoote (Fr) 13-03-1813			

Engelbertus Jacobus is de zoon van:

Facon Ludovicus Franciscus x Declerck Maria Jacoba

Dagloneer

° Leisele	15-01-1769	° Beveren-IJzer	23-06-1767
† Gent	5-02-1813	† Leisele	2-09-1849
x Beveren-IJzer 8-05-1793			

Ludovicus Franciscus is de zoon van:

Facon Christophorus Felicem x Ryckebusch Anna Maria

Werkman

° Proven	30-05-1742	° Bambecque (Fr)	14-02-1740
† Gijverinkhove	6-09-1812	† Leisele	29-07-1776
x Leisele 15-05-1764			

Christophorus Felicem is de zoon van:

Facon Petrus Jacobus   x   **Vanhamme Joanna Theresia**

° Watou	7-02-1695	° Houtkerque (Fr)	5-03-1708
† Proven	16-05-1747	† Watou	22-03-1794
	x Proven 8-11-1740		

Petrus Jacobus is de zoon van:

Facon Jacobus Franciscus   x   **Dekervel Joanna**

° Watou	xx-04-1662	° Watou	xx-xx-1664
†	na 7-10-1720	(†) Watou	31-10-1706
	x Watou 15-08-1694		

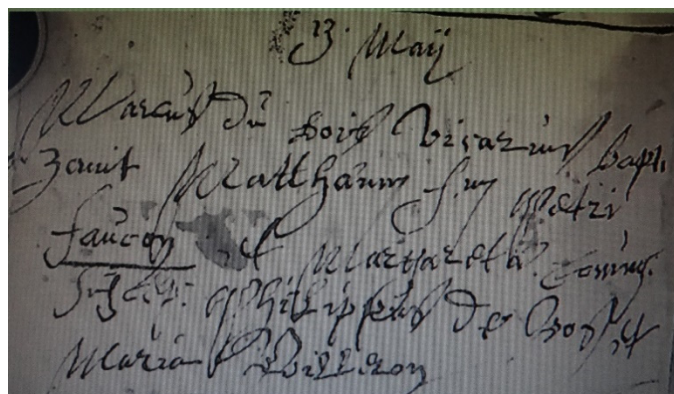
Jacobus Franciscus is de zoon van:

Faucou Mattheus (senior)   x   **Dejonghe Anna**

(°) Watou	13-05-1629	° Watou	xx-06-1630
†	1674/ x	†	xx-xx-1649 (?)

In "Geschiedenis van Watou" van Louis Augustijn Rubbrecht, 1910, p. 383/384, onder het 45ste Hoofdstuk, handelend over het "Tolkantoor", komt volgende tekst voor:

"Les habitans, propriétaires ou censiers demeurant ès villages entre-lassez, limitrophes ou confins de l'obeissance de Sa Majesté et qu'ils cultivent les terres de l'une et de l'autre jurisdiction, pourront retirer et engranger leurs recoltes, grains en advestures ou en jarbes, foins, forages, legumes, bois, et autres fruits de la campagne et prairies, y faire transporter le fumier et la marle pour engraisser les terres, sans aucune soumission ny payement de droits d'entrée (1)."

Faucou Mattheus – (°) 13-05-1629 - Watou

Den 17 novemver 1674 kwam een zonderling geval voor:

"De commysen ghestelt tot Veurne ende Rousbrugghe hebben gheconfisquert by faulte van rapport vyf stucken ghebrandewyn, die sy ghenomen hebben inde scheure ofte stallynghe van Mattheus Facon deser prochie (1)."

De brandewyn werd ten huize van den griffier gebracht, maar den 19 daarna kwamen uit het garnisoen van Ariën:

"Sekerer ruytter, ghe-naemt Adam, met noch viere neffens hem, dewelke hebben gheseyt dat den selven ghebrandewyn was pryze voor hun, ende opdat pretext hebben ghedreight ende ghepooght, tot vuitpersynghe van ghelde, den boim inne te smytten, t'welcke sy souden ghedaen hebben indien Facon hun niet en hadde ghegeven vyf patacons ende is den voornoemden Adam soo mette syne van daer vertrokken (1)."

(1) ARA Brugge. Acht Paroch., bundel nr 325.

Mattheus (senior) is de zoon van:

Facon Petrus x **Degrave Margareta**

o

o

†

†

x Watou

25-11-1623

In “*HET BELOOFDE LAND*” (Bijdragen tot de geschiedenis van de Westhoek - 1992), p. 62, onder West-Cappel (Franse gemeente, dicht bij de Belgische grens, op een 12-tal km van Watou), staan “*een Pieter en Andries Facon*” vermeld onder de rubriek: “*Dit naervolghende es tghint dat ghegeven es in ghelde de walsche soldaeten die ghefortiert waeren bijnnen der prochie van Westcappelle up den XXen martij 1590*”.

De kans is dus groot dat de voorouders van Petrus ook afkomstig zijn uit Noord-Frankrijk.

Bronnen :

- Burgerlijke Stand en Parochieregisters van de geciteerde gemeenten
- vpa Poperinge
- Geschiedenis van Watou
- Het beloofde land
- Historische kranten
- Westhoek verbeeldt
- Internetsites (tekst en foto's werden soms bewerkt)
- Eigen collectie
- Collectie Dirk Claerhout
- Foto's welwillend ter beschikking gesteld door Eric Callens (fs Mariette Facon).
- Bereidwillige medewerking (via mail) van het secretariaatspersoneel van de gemeente Alveringem.

Pedro Facon en zijn tante Karin, evenals Eric Callens gingen, na lezing, akkoord met de publicatie van dit artikel.

Hartelijk dank aan al degenen die een bijdrage hebben geleverd om dit artikel zo illustratief en volledig mogelijk voor te stellen.

INTERESSANTE WEBSITES

1/ Verzameling 'Stad en Kasselrij Veurne' geïnteriseerd

De verzameling 'Stad en Kasselrij Veurne', bewaard in het **Rijksarchief Brugge**, bevat een groot aantal bijzonder waardevolle stukken over de geschiedenis van de stad Veurne en omgeving, van de vroege 15de tot de late 19de eeuw. De inventaris van de verzameling, zopas van de persen gerold, is gesneden koek voor iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van de Westhoek.

De stad en kasselrij Veurne

De kasselrij Veurne, ook wel Veurne-Ambacht genoemd, was een plattelandsdistrict dat zich rond de gelijknamige stad uitstrekte. Het bestaan van dit district wordt voor het eerst gesuggereerd in een tekst uit 1060. Aanvankelijk beschikten de stad Veurne en de kasselrij Veurne-Ambacht elk over een eigen bestuur. In 1586 werd echter overgegaan tot een fusie van beide entiteiten. Dit nieuwe district, dat als "de stad en kasselrij Veurne" bekend kwam te staan, werd bestuurd door een magistraat (een soort stadsregering) bestaande uit twee "burgemeesters-landhouders" en een variabel aantal "schepenen-keurheren". De annexatie van de Zuidelijke Nederlanden door het revolutionaire Frankrijk in 1795 zou uiteindelijk de doodsteek betekenen voor de stad en kasselrij Veurne. Op 23 april 1796 werd de magistraat van dit district officieel ontbonden, waarmee definitief een einde kwam aan de unie die in 1586 tot stand was gebracht.

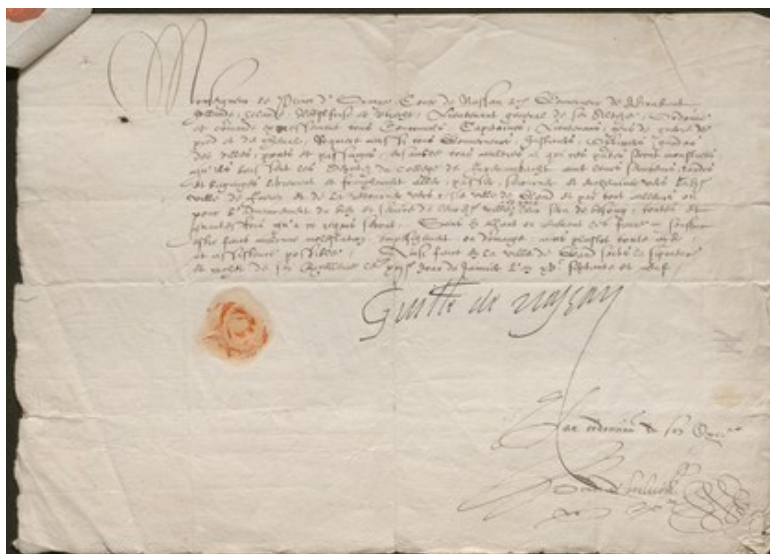
Inhoud van de verzameling

De verzameling "Stad en Kasselrij Veurne", die lange tijd onaangeroerd in het depot van het **Rijksarchief Brugge** lag, heeft een vrij heterogene samenstelling. Ze bevat in de eerste plaats een groot aantal stukken met betrekking tot de stad en kasselrij zelf, gaande van lijsten van burgemeesters-landhouders, schepenen-keurheren, pensionarissen en griffiers tot brieven, rekeningen, staten van goed en procesdossiers. Daarnaast kan je in deze verzameling ook een groot aantal documenten terugvinden in verband met het moderne stadsbestuur van Veurne, het leenhof van de Burg van Veurne, de Noordwatering van Veurne, de Generaliteit van de Acht Parochies (een federatie van autonome heerlijkheden die tot 1759 deel uitmaakte van de kasselrij Veurne), de stad Lo en enkele voormalige gemeenten in de omgeving van Veurne.

De inventaris

Je kan deze inventaris zowel raadplegen via **onze online zoekomgeving** (<https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/>) als downloaden in pdf-formaat via onze **webshop** (<http://webshop.arch.be/index2.php?viewpub=pdfdown&pub=6369&pubview=yes>). Beide opties zijn gratis. De papieren versie is voor € 3,00 te koop in het **Rijksarchief Brugge** of kan worden besteld via publicat@arch.be.

DEKOSTER Kevin, *Inventaris van de verzameling Stad en Kasselrij Veurne (1417 - 20ste eeuw)*, reeks *Inventarissen Rijksarchief te Brugge* nr. 100, publicatie nr. 6369, Algemeen Rijksarchief, Brussel, 2023, € 3,00 (+ eventuele verzendingskosten).

2/Slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog in het archief van de rechtbank van eerste aanleg van Veurne

Een belangrijk blok van het archief van de rechtbank van eerste aanleg van Veurne, bewaard in het Rijksarchief Brugge, is recent geïnventariseerd. De reeks vonnissen met betrekking tot de inschrijving van overlijdensakten geeft een gezicht aan vele slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog. De stukken over echtscheidingen, verkopen van onroerende goederen, onbekwaamheidsverklaringen van geesteszieken, ... vormen daarnaast een goudmijn voor genealogisch, rechtshistorisch en sociaalhistorisch onderzoek.

Over het belang van registratie

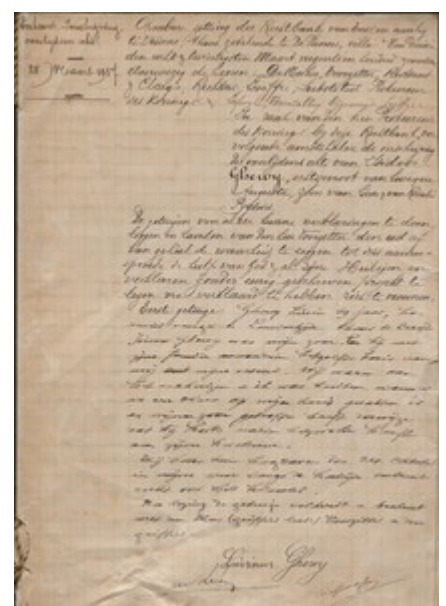
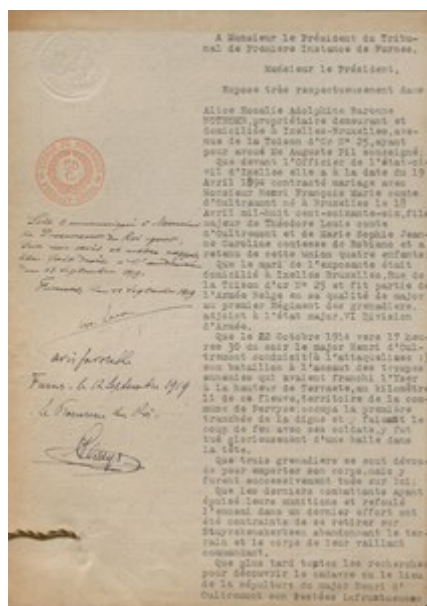
In 1919 ontving de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Veurne een verzoekschrift van barones Alice Rosalie Adolphine Nothomb. De barones verklaarde in dit document dat haar echtgenoot, graaf Henri François Marie d'Oultremont, in 1914 majoor was in het eerste regiment grenadiers.

Op 22 oktober van dat jaar had het bataljon van d'Oultremont de Duitse troepen aangevallen die bij het gehucht Tervate de IJzer waren overgestoken. Tijdens deze aanval werd de graaf dodelijk getroffen door een vijandelijke kogel. De drie grenadiers die het lijk van hun majoor van het slagveld wilden halen, werden eveneens gedood.

Aangezien de Belgische soldaten zich kort nadien halsoverkop en met zware verliezen hadden moeten terugtrekken, bleef het stoffelijk overschot van graaf d'Oultremont uiteindelijk achter op het terrein. Latere pogingen om het lijk terug te vinden waren telkens vruchteloos gebleken. Hoewel de graaf in 1915 postuum tot officier in de Leopoldsorde werd benoemd, had niemand het noodzakelijk gevonden om een officiële overlijdensakte op te stellen. Aangezien ze hierdoor de erfenis van haar echtgenoot niet kon afhandelen en de voogdij over haar minderjarige kinderen niet kon regelen, verzocht de weduwe van de graaf dat de rechtbank door middel van een vonnis zou bepalen dat zijn overlijden zou worden ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand van hun woonplaats Elsene of een andere gemeente. Nadat de procureur des Konings een positief advies had verleend, bepaalde de rechtbank op 13 september 1919 dat het overlijden van graaf d'Oultremont geregistreerd diende te worden in de registers van de burgerlijke stand van Stuivekenskerke.

Op 20 oktober 1914, twee dagen voor de dood van majoor d'Oultremont, sloeg een obus in op de woning van de 69-jarige hovenier Livinus Ghewy in Lombardsijde. Zijn zoon Isidoor, die zich op dat moment in het huis bevond, kwam ten gevolge van deze inslag om het leven. Vier dagen later werd de man begraven op een stuk land tegenover het lokale nonnenklooster. Pas in maart 1917 ging de rechtbank van eerste aanleg van Veurne, die op dat moment in De Panne zetelde, op verzoek van de procureur des Konings over tot het verzamelen van het nodige bewijs om de dood van Isidoor Ghewy vast te stellen.

Graaf Henri François Marie d'Oultremont en Isidoor Ghewy zijn slechts twee van de talloze slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog van wie de overlijdens ten gevolge van de oorlogsomstandigheden pas jaren na hun dood officieel werden geregistreerd.

Het archief van de rechtbank van eerste aanleg van Veurne bevat dan ook honderden verzoekschriften en vonnissen met betrekking tot de registratie van overlijdens van personen die tijdens de oorlog aan en rond het IJzerfront aan hun einde waren gekomen.

Het archief: onderzoeksmogelijkheden en raadplegingsmodaliteiten

Deze documenten maken deel uit van een omvangrijke reeks vonnissen op verzoekschrift over de inschrijving van geboorte- en overlijdensakten, die in 2020 samen met ander archief van de burgerlijke rechtbank van Veurne uit de periode 1899-1986 werd overgedragen aan het [Rijksarchief Brugge](#).

Het archiefbestand in kwestie, dat ook grote aantallen stukken over echtscheidingen, verkopen van onroerende goederen en onbekwaamheidsverklaringen van geesteszieken bevat, werd onlangs geïnventariseerd en vormt een **ware goudmijn voor genealogisch, rechtshistorisch en sociaalhistorisch onderzoek**.

Let op: een groot deel van de documenten die in de inventaris worden beschreven, is nog niet vrij raadpleegbaar. Link: <https://www.arch.be/index.php?l=nl&m=over-ons&r=wat-bewaren-we&sr=specifieke-raadplegingsmodaliteiten&p=archief-van-hoven-en-rechtbanken> .

De inventaris

De inventaris is enkel raadpleegbaar via onze **online zoekomgeving**. Klik op de titel om de inventaris te raadplegen.

Inventaris van het archief van de Rechtbank van Eerste Aanleg van Veurne. Burgerlijke Rechtbank. Overdracht 2020. 1899-1986. (https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/ead/index/zoekterm/1899-1986/eadid/BE-A0513_723931_807194_DUT)

3/ Duizenden stamboekdossiers van officieren die in de 20ste eeuw dienden in het Belgisch leger raadpleegbaar in het Algemeen Rijksarchief

De stamboekdossiers en -registers van het personeel van het Belgisch leger vormen een indrukwekkende informatiebron. De overbrenging ervan naar het Algemeen Rijksarchief wijst op nauwere banden tussen het Rijksarchief en Defensie en op de gemeenschappelijke wil om erfgoed dat essentieel is voor de geschiedenis van ons land te bewaren.

Vanaf WO II stond de Centrale Dienst van het Stamboek in voor het beheer van de dossiers over de loopbaan van Belgische militairen. Geleidelijk aan moest de dienst een immense massa papier het hoofd bieden. Eén van de belangrijkste taken was het opstellen van stamboeksamenvattingen met de loopbaan van de militairen. Andere belangrijke opdrachten waren onder meer het bepalen van het pensioen dat werd toegekend aan krijgsgevangenen en de administratie van de voordelen die werden verleend voor statuten in verband met gewapend verzet, gevangenschap, oorlogsinvaliditeit of voor oud-strijders.

Begin jaren 2000 veranderde de Dienst van naam en werd 'onderafdeling Notariaat' van het DG Personeelszaken van **Defensie**, dat zijn archieven bewaarde in Blok 6C van het Kwartier Koningin Elisabeth in Evere. In deze dossiers zitten meerdere reeksen stamboekdossiers van officieren. Het zijn deze dossiers die werden overgebracht naar het **Algemeen Rijksarchief**, waar je ze voortaan kan raadplegen.

Dossiers van officieren geboren na 1890

De dossiers van officieren geboren na de jaren 1890, van officieren van de Zeemacht, van hulpofficieren en van aalmoezeniers zijn voortaan raadpleegbaar in de leeszaal van het Algemeen Rijksarchief. Daarnaast zijn er nog meerdere reeksen stamboekregisters van officieren met voor elk van hen een volledig overzicht van de loopbaan: bevorderingen, sancties, affectaties, eretekens, enz.

De dossiers en registers zijn gerangschikt per stamboeknummer van de officier. Indien je het archief wil raadplegen maar het stamboeknummer niet kent, kan je dit terugvinden in de **alfabetische fiches van de Dienst van het Stamboek**(link: https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/ead/index/eadid/BE-A0550_723709_806991_FRE), voorafgegaan door de O van 'Officier'. Dit bestand van meer dan 2 miljoen steekkaarten gaat over alle personeelsleden van het Belgisch leger. Er is een digitale toegang op dit bestand in **alle leeszalen van het Rijksarchief**.

Hieronder vind je de links naar de 5 dossierreeksen en de 3 reeksen stamboekregisters die tot dusver beschikbaar zijn, met alle randinformatie. Je kan ze ook terugvinden via onze **zoekrobot** (trefwoord "stamboek").

- Toegang tot de alfabetische steekkaarten van de Centrale Dienst van het Stamboek (enkel in de leeszaal)
- Ministerie van Defensie. Centrale Dienst van het Stamboek. Stamboekregisters van officieren
- Ministerie van Defensie. Centrale Dienst van het Stamboek. Stamboekregisters van officieren van de Luchtmacht
- Ministerie van Defensie. Centrale Dienst van het Stamboek. Stamboekregisters van hulpofficieren (hulpkader)
- Ministerie van Defensie. Centrale Dienst van het Stamboek. Stamboekdossiers van officieren (geboren vóór 1900) [dossiers 15574-44702]
- Ministerie van Defensie. Centrale Dienst van het Stamboek. Stamboekdossiers van officieren (geboren na 1900) [dossiers 19687-52000 en 70001-73500]
- Ministerie van Defensie. Centrale Dienst van het Stamboek. Stamboekdossiers van officieren van de Zeemacht (1920-1990) [dossiers 4600-5009]
- Ministerie van Defensie. Centrale Dienst van het Stamboek. Stamboekdossiers van officieren (hulpkader) (geboren vóór 1900) [dossiers 1013-10947]
- Ministerie van Defensie. Centrale Dienst van het Stamboek. Stamboekdossiers van officieren (hulpkader) (geboren na 1900) [dossiers 8847-12518]

Dossiers van soldaten en onderofficieren geboren na 1890

Momenteel worden de dossiers van soldaten en onderofficieren geboren na 1890 overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief 2 - depot Joseph Cuvelier. Deze bestanden zullen geleidelijk aan raadpleegbaar worden vanaf oktober 2023, zodra de eerste fase van deze enorme verhuisoperatie is afgerond.

Dossiers van officieren, onderofficieren en soldaten geboren vóór 1890

De oudste dossiers van officieren (vóór nr. 15574) blijven bewaard in het Documentatiecentrum van het Legermuseum (War Heritage Institute), samen met de dossiers van soldaten en onderofficieren geboren tussen 1845 en 1888.

Databank met dossiers van officieren geboren vóór 1900 en met dossiers van onderofficieren en soldaten geboren tussen 1845 en 1888

4/ Gazette van Detroit online

Via de Amerikaanse website www.flemishlibrary.org van The Genealogical Society of Flemish Americans (GSFA) kan je voortaan de digitale versies van de Gazette van Detroit van 1916 tot 1949 online consulteren. Zij beloven de resterende nummers binnen de volgende 4 à 6 maanden toe te voegen.

De website is uiteraard in het Engels. Je kan zoeken op woorden (namen en plaatsen), op titel, op jaargang en op een te definiëren periode. Blijkbaar is de belangstelling in Amerika erg groot vermits er zelfs lezingen over gehouden worden.

Dit doet uiteraard niets af van het nuttige werk dat de werkgroep Gazette van Detroit van het Documentatie en Studiecentrum voor Familiegeschiedenis te Merksem realiseerde. Zij excerpeerden de teksten en maken kleine artikelen betreffende emigratie. Het materiaal voor deze artikelen wordt geput uit de Gazette van Detroit en de BEA databank (Belgische Emigranten naar Amerika). Bovendien vullen zij de basisgegevens aan met genealogische gegevens uit onze collecties.

CERA-PROJECT 'WIE WAREN MIJN VOORoudERS?'

Op 25 mei 2023 heeft de Regionale Adviesraad CERA Diksmuide-Veurne het project 'Wie waren mijn voorouders?' van FV-Westkust goedgekeurd voor een bedrag van 2000 euro. Dit stelt ons in staat om de documentenscanner te vernieuwen. Met de huidige scanner werden meer dan 1 miljoen documenten ingescand: o.a. 550 000 bidprentjes, 350 000 rouwbrieven, duizenden pagina's kiezerslijsten, ... Maandelijks komen er nieuwe schenkingen binnen waardoor we ook in de toekomst ons gegevensbestand zullen kunnen uitbreiden.

Een gloednieuwe Fujitsu Scanner voor een totaal kostenplaatje van € 6000 is ondertussen reeds in bestelling. Met deze A3-kleurens scanner kunnen we tot 100 documenten per minuut scannen. Dankzij ons team vrijwilligers dat documenten klasseert, scant en de beelden herbenoemd kunnen we straks nog meer genealogische streekinfo ter beschikking stellen voor iedereen die op zoek is naar zijn voorouders, verwanten, ... Op het intranet in ons lokaal kunnen alle beelden geraadpleegd worden. Op www.familiekunde-westkust.be/links/bp_rb.html kan je de lijst raadplegen van de bidprentjes en rouwbrieven die reeds verwerkt zijn.

Het bestuur van FV-Westkust is de Regionale Adviesraad CERA Diksmuide-Veurne zeer erkentelijk voor de ondersteuning van onze werking. Op <https://www.cera.coop/nl/particulieren/over-cera/cera-in-een-notendop> kan je meer vernemen over deze organisatie.

In een volgend nummer van ons tijdschrift komen we hier nog uitgebreid op terug !

Met 400.000 enthousiaste vennoten zijn we de grootste en warmste coöperatie van het land. Samen geraken we verder, beleven we meer en investeren we beter: in initiatieven die (het) goed doen en mensen verbinden, in projecten die opbrengen voor ons allemaal.

Samen hebben we 't goed voor elkaar.

Ook zin om ons te ondersteunen? Giften zijn altijd welkom op BE37 9796 2228 6428. ☺

abonnement nieuwsbrief € 10,00

op rekening

IBAN: BE37 9796 2228 6428 - BIC: ARSPBE22

van FV-Westkust vzw, p/a Proostdijkstraat 1, 8630 Veurne

gratis voor FV-leden van de regio Westkust

Elke auteur is verantwoordelijk

voor de inhoud van zijn of haar teksten.

Lidmaatschap

Familiekunde Vlaanderen

€ 37,00 op rekening

IBAN: BE58-4141-1712-2179 - BIC KREDBEBB

o.n.v.: Familiekunde Vlaanderen

Van Heybeekstraat 3, 2170 Merksem

documentatiecentrum (nieuwe openingsuren op zaterdag!)

Erfgoedhuis Bachten de Kupe

Leopold II-laan 2

8670 Koksijde-Oostduinkerke

geopend elke eerste woensdag van 19-22u; elke zaterdag

van 14-17u

e-mailadres: fv.westkust@gmail.com

webstek: www.familiekunde-westkust.be

QR code webstek FV-Westkust

Raad van Bestuur FV-Westkust vzw

Joeri Stekelorum, voorzitter

Chantal Loones, ondervoorzitter

Philip Overbergh, secretaris

Marc Derudder, penningmeester

Dirk Cailliau, Willy Moons, Gaby Van Canneyt, Pierre

Ryckaert, Hilon Vanleenhove, Marleen Berneel, Caroline

Beele, Françoise Monserez bestuursleden

Redactie Nieuwsbrief: philip.overbergh@gmail.com

